Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MELCHIOR WATHELET
της 10ης Ιουλίου 2018 [1]

Υπόθεση C-478/17

IQ
κατά
JP

[αίτηση του Tribunalul Cluj (πολυμελούς πρωτοδικείου του Cluj, Ρουμανία) για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις – Διεθνής δικαιοδοσία σε θέματα γονικής μέριμνας – Παραπομπή σε δικαστήριο που είναι σε καλύτερη θέση να εκδικάσει την υπόθεση – Έννοια του "δικαστηρίου κράτους μέλους που έχει δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υπόθεσης"»

1. Η παρούσα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, η οποία αφορά την ερμηνεία του άρθρου 15 του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 [2], υποβλήθηκε από το Tribunalul Cluj (πολυμελές πρωτοδικείο του Cluj, Ρουμανία) στο πλαίσιο σχετικής με γονική μέριμνα διαφοράς μεταξύ της ενάγουσας, IQ, μητέρας τριών ανήλικων τέκνων που διαμένουν μαζί της στο Ηνωμένο Βασίλειο από το 2012, και του εναγομένου, JP, πατέρα των τέκνων, αλλοδαπού διαμένοντος στη Ρουμανία.

I. Το νομικό πλαίσιο

Α. Το δίκαιο της Ένωσης

2. Οι αιτιολογικές σκέψεις 12, 13 και 21 του κανονισμού 2201/2003 έχουν ως εξής:

«(12) Οι κανόνες αρμοδιότητας που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος κανονισμού περί γονικής μέριμνας επιλέγονται υπό το πρίσμα του συμφέροντος του παιδιού, ειδικότερα δε του κριτηρίου της εγγύτητας. Αυτό σημαίνει ότι κατά πρώτο λόγο θα πρέπει να είναι αρμόδια τα δικαστήρια του κράτους μέλους της συνήθους διαμονής του παιδιού, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις μεταβολής της διαμονής του παιδιού ή ύστερα από συμφωνία μεταξύ των δικαιούχων της γονικής μέριμνας.

(13) Ο παρών κανονισμός επιτρέπει στο αρμόδιο δικαστήριο, κατ' εξαίρεση και υπό ορισμένες προϋποθέσεις, και πάντοτε με γνώμονα το συμφέρον του παιδιού, να παραπέμπει την υπόθεση σε δικαστήριο άλλου κράτους μέλους, εφόσον αυτό είναι σε θέση να κρίνει καλύτερα την υπόθεση. […]

1 Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 Κανονισμός του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000 (ΕΕ 2003, L 338, σ. 1, αποκαλούμενος κανονισμός Βρυξέλλες ΙΙα).

(21) Η αναγνώριση και η εκτέλεση αποφάσεων που εκδίδονται σε κράτος μέλος θα πρέπει να βασίζεται στην αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και οι λόγοι της μη αναγνώρισης θα πρέπει να περιορίζονται στον ελάχιστο αναγκαίο βαθμό.»

3. Το άρθρο 1 του κανονισμού 2201/2003 ορίζει τα εξής:

«1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται, ανεξάρτητα από το είδος του δικαστηρίου, σε αστικές υποθέσεις που αφορούν:

[…]

β) την ανάθεση, την άσκηση, την ανάθεση σε τρίτο, την ολική ή μερική αφαίρεση της γονικής μέριμνας.»

4. Κατά το άρθρο 2 του κανονισμού 2201/2003:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1) Ο όρος “δικαστήριο” καλύπτει όλες τις αρχές των κρατών μελών που έχουν διεθνή δικαιοδοσία για τα ζητήματα που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού σύμφωνα με το άρθρο 1·

[…]».

5. Το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003, το οποίο επιγράφεται «Γενική δικαιοδοσία», προβλέπει τα ακόλουθα:

«Τα δικαστήρια κράτους μέλους έχουν δικαιοδοσία επί θεμάτων που αφορούν τη γονική μέριμνα παιδιού το οποίο έχει συνήθη διαμονή σε αυτό το κράτος μέλος κατά τη στιγμή της άσκησης της προσφυγής.»

6. Το άρθρο 12, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 2201/2003, το οποίο επιγράφεται «Παρέκταση αρμοδιότητας», ορίζει τα εξής:

«1. Τα δικαστήρια του κράτους μέλους στα οποία η αρμοδιότητα ασκείται βάσει του άρθρου 3, για να αποφασίσουν για μια αίτηση διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης του γάμου των συζύγων, είναι αρμόδια για οιοδήποτε ζήτημα σχετικά με τη γονική μέριμνα το οποίο συνδέεται με την αίτηση αυτή, εφόσον

α) τουλάχιστον ένας από τους συζύγους ασκεί τη γονική μέριμνα του παιδιού

και

β) η αρμοδιότητα των εν λόγω δικαστηρίων έχει γίνει ρητώς ή κατ’ άλλον ανεπιφύλακτο τρόπο αποδεκτή από τους συζύγους και από τους δικαιούχους της γονικής μέριμνας κατά την ημερομηνία που επελήφθη το δικαστήριο και είναι προς το ύψιστο συμφέρον του παιδιού.»

2. Η αρμοδιότητα που ασκείται κατ’ εφαρμογή της παραγράφου 1 παύει όταν

α) είτε η απόφαση η οποία δέχεται την αίτηση διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης του γάμου ή την απορρίπτει καθίσταται τελεσίδικη·

β) είτε, σε περίπτωση κατά την οποία μια διαδικασία σχετικά με τη γονική μέριμνα εκκρεμεί ακόμη κατά την ημερομηνία η οποία προβλέπεται στο στοιχείο α', όταν μια απόφαση σχετικά με τη γονική μέριμνα καθίσταται τελεσίδικη·

γ) είτε, στις περιπτώσεις οι οποίες προβλέπονται στα στοιχεία α' και β', όταν η διαδικασία έχει περατωθεί για άλλους λόγους.

[...]»

7. Το άρθρο 15 του κανονισμού 2201/2003, το οποίο επιγράφεται «Παραπομπή σε δικαστήριο καταλληλότερο να εκδικάσει την υπόθεση», προβλέπει τα εξής:

«1. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, τ[ο] δικαστήρι[ο] κράτους μέλους που έχ[ει] δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υπόθεσης μπορεί, αν κρίνει ότι δικαστήριο άλλου κράτους μέλους με το οποίο το παιδί έχει ιδιαίτερη σχέση είναι σε θέση να κρίνει καλύτερα την υπόθεση ή μέρος της υπόθεσης και εφόσον αυτό εξυπηρετεί το ύψιστο συμφέρον του παιδιού:

α) να αναστείλει την εκδίκαση της υποθέσεως ή μέρους αυτής και να καλέσει τα μέρη να προσφύγουν ενώπιον του δικαστηρίου αυτού του άλλου κράτους μέλους σύμφωνα με την παράγραφο 4, ή

β) να καλέσει δικαστήριο ενός άλλου κράτους μέλους να ασκήσει τη δικαιοδοσία του σύμφωνα με την παράγραφο 5.

2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται

α) ύστερα από αίτηση ενός των μερών, ή

β) με πρωτοβουλία του δικαστηρίου, ή

γ) ύστερα από αίτημα του δικαστηρίου ενός άλλου κράτους μέλους με το οποίο το παιδί έχει στενό σύνδεσμο, σύμφωνα με την παράγραφο 3.

Η παραπομπή δεν μπορεί όμως να γίνεται με πρωτοβουλία του δικαστηρίου ή ύστερα από αίτημα του δικαστηρίου ενός άλλου κράτους μέλους εκτός αν γίνεται δεκτή τουλάχιστον από ένα εκ των μερών.

3. Θεωρείται ότι το παιδί έχει στενό σύνδεσμο με ένα κράτος μέλος, κατά την έννοια της παραγράφου 1, αν

α) αφότου επιλήφθηκε το δικαστήριο, κατά την έννοια της παραγράφου 1, το παιδί έχει αποκτήσει τη συνήθη διαμονή του σε αυτό το κράτος μέλος, ή

β) το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του σε αυτό το κράτος μέλος, ή

γ) το παιδί έχει την ιθαγένεια αυτού του κράτους μέλους, ή

δ) ο ένας των δικαιούχων της γονικής μέριμνας έχει τη συνήθη διαμονή του σε αυτό το κράτος μέλος, ή

ε) η διαφορά αφορά τα μέτρα προστασίας του παιδιού που συνδέονται με τη διοίκηση, τη συντήρηση ή τη διάθεση της περιουσίας του παιδιού η οποία βρίσκεται στο έδαφος αυτού του κράτους μέλους.

4. Το δικαστήριο του κράτους μέλους που έχει δικαιοδοσία να κρίνει επί της ουσίας ορίζει προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να επιληφθούν τα δικαστήρια του άλλου κράτους μέλους σύμφωνα με την παράγραφο 1.

Αν τα δικαστήρια δεν επιληφθούν εντός αυτής της προθεσμίας, το δικαστήριο που επιλήφθηκε πρώτο εξακολουθεί να ασκεί τη δικαιοδοσία του σύμφωνα με τα άρθρα 8 έως 14.

5. Το δικαστήριο αυτού του άλλου κράτους μέλους μπορεί, εφόσον αυτό, λόγω των ειδικών περιστάσεων της υποθέσεως, είναι προς το συμφέρον του παιδιού, να κηρύξει εαυτό αρμόδιο εντός προθεσμίας έξι εβδομάδων αφότου επελήφθη της υποθέσεως σύμφωνα με την παράγραφο 1, στοιχείο α′ ή β′. Στην περίπτωση αυτή, το δικαστήριο που έχει επιληφθεί πρώτο κηρύσσει εαυτό αναρμόδιο. Σε αντίθετη περίπτωση, το δικαστήριο που έχει επιληφθεί πρώτο εξακολουθεί να ασκεί τη δικαιοδοσία του σύμφωνα με τα άρθρα 8 έως 14.

6. Τα δικαστήρια συνεργάζονται για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου είτε απευθείας είτε μέσω των κεντρικών αρχών που ορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 53.»

8. Το άρθρο 19 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο επιγράφεται «Εκκρεμοδικία και συναφείς αγωγές», προβλέπει:

«[…]

2. Αν έχουν ασκηθεί αγωγές για θέματα γονικής μέριμνας ενός παιδιού, με το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία, ενώπιον δικαστηρίων διαφόρων κρατών μελών, το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο, αναστέλλει αυτεπαγγέλτως τη διαδικασία του μέχρι να διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο.

3. Όταν διαπιστωθεί η δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο, κάθε δικαστήριο που επιλαμβάνεται μεταγενέστερα οφείλει να διαπιστώσει την έλλειψη δικαιοδοσίας του υπέρ αυτού του δικαστηρίου.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο διάδικος που άσκησε τη σχετική αγωγή ενώπιον του δικαστηρίου που επιλαμβάνεται μεταγενέστερα μπορεί να ασκήσει την αγωγή ενώπιον του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο.»

9. Το άρθρο 23 του κανονισμού 2201/2003, το οποίο επιγράφεται «Λόγοι μη αναγνώρισης αποφάσεων που αφορούν τη γονική μέριμνα», προβλέπει τα εξής:

«Απόφαση που αφορά τη γονική μέριμνα δεν αναγνωρίζεται:

[…]

ε) αν η απόφαση είναι ασυμβίβαστη με μεταγενέστερη απόφαση σχετική με τη γονική μέριμνα που έχει εκδοθεί στο κράτος μέλος αναγνώρισης·

[…]».

Β. Το ρουμανικό δίκαιο

10. Από την απόφαση περί προδικαστικής παραπομπής προκύπτει ότι, στη Ρουμανία, το άρθρο 448, παράγραφος 1, σημείο 1, του Codul de procedură civilă român (ρουμανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας) προβλέπει ότι οι πρωτόδικες αποφάσεις που αφορούν τη γονική μέριμνα είναι εκτελεστές, οπότε, βάσει της διατάξεως αυτής, όσο μια τέτοια απόφαση δεν έχει εξαφανιστεί, ο εναγόμενος δύναται να απαιτήσει την εκτέλεσή της. Επομένως, κατά τη ρουμανική δικονομία, η εκτέλεση των πρωτόδικων αποφάσεων περί γονικής μέριμνας παύει μόνον αν η σχετική έφεση γίνει δεκτή.

ΙΙ. Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

11. Στις 26 Νοεμβρίου 2014, η ενάγουσα, IQ, μητέρα τριών τέκνων που διαμένουν μαζί της στο Ηνωμένο Βασίλειο από το 2012, άσκησε ενώπιον του Judecătoria Cluj-Napoca (μονομελούς πρωτοδικείου του Cluj-Napoca, Ρουμανία) αγωγή διαζυγίου κατά του εναγομένου, JP, πατέρα των τριών τέκνων, αλλοδαπού διαμένοντος στο Florești, στη Ρουμανία.

12. Με την αγωγή αυτή, η ενάγουσα ζήτησε επίσης από το εν λόγω δικαστήριο να αναθέσει αποκλειστικά σε αυτήν την άσκηση της γονικής μέριμνας των τριών ανήλικων τέκνων που γεννήθηκαν από τον γάμο, να της αναθέσει τη στέγασή τους και να υποχρεώσει τον εναγόμενο να καταβάλλει διατροφή.

13. Ο εναγόμενος άσκησε ανταγωγή με την οποία ζήτησε από το ως άνω δικαστήριο να εκδώσει απόφαση συναινετικού διαζυγίου ή, επικουρικώς, να εκδώσει απόφαση διαζυγίου λόγω κοινής υπαιτιότητας, να αναθέσει από κοινού στους γονείς την άσκηση της γονικής μέριμνας των τριών τέκνων που γεννήθηκαν από τον γάμο και να ρυθμίσει την επικοινωνία με τα τέκνα.

14. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 28ης Σεπτεμβρίου 2015, το Judecătoria Cluj-Napoca (μονομελές πρωτοδικείο του Cluj-Napoca) εξέτασε τη διεθνή δικαιοδοσία του και έκρινε ότι έχει διεθνή δικαιοδοσία όσον αφορά τη συγκεκριμένη υπόθεση. Δεδομένου ότι οι διάδικοι συμφώνησαν να ζητήσουν την έκδοση αποφάσεως συναινετικού διαζυγίου, το εν λόγω δικαστήριο διαπίστωσε ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για να αποφανθεί επί του συγκεκριμένου αιτήματος. Ως εκ τούτου, εξέδωσε απόφαση συναινετικού διαζυγίου και διαχώρισε το αίτημα εκδόσεως αποφάσεως διαζυγίου από τα παρεπόμενα αιτήματα, των οποίων συνέχισε την εξέταση, ορίζοντας δικάσιμο για τη διεξαγωγή αποδείξεων.

15. Με πολιτική απόφασή του, το Judecătoria Cluj-Napoca (μονομελές πρωτοδικείο του Cluj-Napoca) δέχθηκε εν μέρει την αγωγή της ενάγουσας και την ανταγωγή του εναγομένου, διέταξε την από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας των τριών τέκνων που γεννήθηκαν από τον γάμο, όρισε ως τόπο κατοικίας των τέκνων την κατοικία της ενάγουσας, όρισε το ποσό της διατροφής που ο εναγόμενος όφειλε να καταβάλλει για τα τέκνα και ρύθμισε την επικοινωνία του πατέρα με αυτά.

16. Στις 7 Σεπτεμβρίου 2016, η μητέρα και ο πατέρας άσκησαν ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου εφέσεις κατά της αποφάσεως αυτής.

17. Ενώπιον του δικαστηρίου αυτού, η IQ ζητεί να ανατεθεί αποκλειστικά σε αυτήν η άσκηση της γονικής μέριμνας και να ρυθμιστεί με πιο περιοριστικό τρόπο η επικοινωνία του πατέρα με τα τέκνα. Από την πλευρά του, ο JP ζητεί να διευρυνθεί η επικοινωνία αυτή.

18. Στις 26 Δεκεμβρίου 2016, η IQ προσέφυγε ενώπιον του High Court of Justice (England & Wales), Family Division (Family Court), Birmingham [πρωτοβάθμιου δικαστηρίου (Αγγλία και Ουαλία), τμήμα οικογενειακών υποθέσεων, δικαστήριο οικογενειακών διαφορών, Birmingham, Ηνωμένο Βασίλειο], με αίτημα να διατάξει ασφαλιστικά μέτρα κατά του πατέρα των τέκνων. Στις 3 Ιανουαρίου 2017, η ενάγουσα ζήτησε επίσης από το δικαστήριο αυτό να αποφανθεί επί της επιμέλειας των τέκνων.

19. Την ίδια ημέρα, το δικαστήριο αυτό διέταξε ασφαλιστικά μέτρα με τα οποία απαγόρευσε στον πατέρα να παραλάβει τα τέκνα έως ότου εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση επί της υποθέσεως αυτής. Στις 2 Φεβρουαρίου 2017, το ίδιο δικαστήριο ζήτησε επίσης από το αιτούν δικαστήριο να απεκδυθεί της διεθνούς δικαιοδοσίας του επί της υποθέσεως στο μέτρο που, με τη συγκατάθεση των γονέων, η κατοικία των τέκνων βρίσκεται στο Ηνωμένο Βασίλειο.

20. Βάσει διατάξεως που εξέδωσε στις 6 Ιουλίου 2017 το High Court of Justice (England & Wales), Family Division (Family Court), Birmingham [πρωτοβάθμιο δικαστήριο (Αγγλία και Ουαλία), τμήμα οικογενειακών υποθέσεων, δικαστήριο οικογενειακών διαφορών, Birmingham], το αιτούν δικαστήριο επελήφθη αιτήσεως παραπομπής της υποθέσεως στο εν λόγω δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου, δυνάμει του άρθρου 15 του κανονισμού 2201/2003, δεδομένου ότι, τουλάχιστον από το 2013, τα τρία περί ων πρόκειται τέκνα έχουν τη συνήθη διαμονή τους στο Ηνωμένο Βασίλειο, ήτοι στην περιφέρεια του εν λόγω δικαστηρίου, και όχι στη Ρουμανία, και τούτο καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον των ρουμανικών δικαστηρίων.

21. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, εν προκειμένω, το δικαστήριο το οποίο ζητείται να παραπέμψει την υπόθεση εκδικάζει κατ' έφεση την υπόθεση και ότι ήδη υφίσταται πρωτόδικη απόφαση.

22. Υπενθυμίζει επίσης ότι η πρωτόδικη απόφαση του Judecătoria Cluj-Napoca (μονομελούς πρωτοδικείου του Cluj-Napoca) είναι κατά το άρθρο 448, παράγραφος 1, σημείο 1, του ρουμανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας εκτελεστή, οπότε, όσο η εν λόγω απόφαση δεν έχει εξαφανιστεί, ο εναγόμενος δύναται να απαιτήσει την εκτέλεσή της.

23. Πάντως, αν το αιτούν δικαστήριο παραπέμψει την υπόθεση σε δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου βάσει του άρθρου 15 του κανονισμού 2201/2003, το αιτούν δικαστήριο δεν θα έχει τη δυνατότητα να αποφανθεί επί της εφέσεως, οπότε θα εξακολουθήσει να υφίσταται η πρωτόδικη απόφαση.

24. Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Tribunalul Cluj (πολυμελές πρωτοδικείο του Cluj) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Αναφέρεται η έκφραση "τ[ο] δικαστήρι[ο] κράτους μέλους που έχ[ει] δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υπόθεσης" η οποία περιέχεται στο άρθρο 15 [του κανονισμού 2201/2003] τόσο στα δικαστήρια που επιλαμβάνονται της υποθέσεως σε πρώτο βαθμό όσο και στα δευτεροβάθμια δικαστήρια; Το κρίσιμο ζήτημα είναι αν η υπόθεση μπορεί, βάσει του άρθρου 15 του κανονισμού 2201/2003, να παραπεμφθεί σε δικαστήριο που είναι σε θέση να κρίνει καλύτερα την υπόθεση, στην περίπτωση που το έχον δικαιοδοσία δικαστήριο από το οποίο ζητείται να παραπέμψει την υπόθεση είναι δευτεροβάθμιο, ενώ το δικαστήριο που είναι σε θέση να την κρίνει καλύτερα είναι πρωτοβάθμιο.

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, ποια τύχη πρέπει να επιφυλάξει στην πρωτόδικη απόφαση το έχον δικαιοδοσία δικαστήριο το οποίο παραπέμπει την υπόθεση σε δικαστήριο που είναι σε θέση να κρίνει καλύτερα την υπόθεση;»

III. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

25. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν μόνον η Ρουμανική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθόσον ουδείς εκ των διαδίκων της κύριας δίκης έκρινε αναγκαίο να το πράξει. Επ' ακροατηρίου συζήτηση δεν ζητήθηκε ούτε οργανώθηκε από το Δικαστήριο.

IV. Εκτίμηση

Α. Επί του πρώτου ερωτήματος

1. Συνοπτική έκθεση των παρατηρήσεων των μετεχόντων στη διαδικασία

26. Η Ρουμανική Κυβέρνηση σημειώνει ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, προκειμένου να διασφαλίσει ότι θα λαμβάνεται υπόψη το ύψιστο συμφέρον του τέκνου κατά την εφαρμογή των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας όσον αφορά τις υποθέσεις γονικής μέριμνας, ο νομοθέτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης χρησιμοποίησε, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 12 του κανονισμού 2201/2003, το κριτήριο της εγγύτητας[3]. Βάσει του κριτηρίου αυτού, η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου καθορίζεται κατά κανόνα, σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003, με γνώμονα τον τόπο της συνήθους διαμονής του τέκνου κατά τον χρόνο ασκήσεως της αγωγής ενώπιον του δικαστηρίου αυτού[4]. Το άρθρο 12, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003, το οποίο προβλέπει, κατ' ουσίαν, ότι το δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία για να αποφανθεί επί αιτήσεως διαζυγίου, δυνάμει του άρθρου 3 του ίδιου κανονισμού, έχει επίσης διεθνή δικαιοδοσία όσον αφορά κάθε ζήτημα σχετικό με τη γονική μέριμνα που συνδέεται με την αίτηση αυτή, συνιστά εξαίρεση από τον κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας ο οποίος προβλέπεται στο άρθρο 8 του κανονισμού 2201/2003.

27. Κατ' αρχάς, όσον αφορά το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003, η Ρουμανική Κυβέρνηση διαπιστώνει ότι ο εν λόγω κανονισμός δεν ορίζει την έννοια του «δικαστηρίου κράτους μέλους που έχει δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υπόθεσης». Επομένως, η έννοια αυτή πρέπει να ερμηνευθεί λαμβανομένων υπόψη του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται το εν λόγω άρθρο και των σκοπών που επιδιώκει ο κανονισμός 2201/2003.

28. Στη συνέχεια, η Ρουμανική Κυβέρνηση υπενθυμίζει ότι οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας στις σχετικές με τη γονική μέριμνα υποθέσεις περιέχονται στο κεφάλαιο ΙΙ, τμήμα 2, του κανονισμού 2201/2003, στο οποίο περιλαμβάνεται το άρθρο 15. Έτσι, το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του άρθρου 15 του κανονισμού 2201/2003 είναι το ίδιο με εκείνο όλων των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπονται στο εν λόγω τμήμα 2 του κεφαλαίου ΙΙ του κανονισμού 2201/2003[5]. Επομένως, το «δικαστήριο που έχει δικαιοδοσία» κατά την έννοια του άρθρου 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003 μπορεί να είναι οποιοδήποτε από τα έχοντα διεθνή δικαιοδοσία σε υποθέσεις γονικής μέριμνας δικαστήρια που προβλέπονται στα άρθρα 8 έως 14 του κανονισμού 2201/2003. Συνεπώς, κατά τη Ρουμανική Κυβέρνηση, το άρθρο 15 του κανονισμού αυτού αναθέτει στο δικαστήριο, που μνημονεύει, το καθήκον να αποφανθεί επί υποθέσεως σχετικής με γονική μέριμνα, βάσει της διεθνούς δικαιοδοσίας που καθορίζει ο κανονισμός 2201/2003, ανεξαρτήτως του ζητήματος αν το εν λόγω δικαστήριο εκδικάζει την υπόθεση σε πρώτο βαθμό ή κατ' έφεση.

29. Τέλος, η Ρουμανική Κυβέρνηση θεωρεί ότι η έννοια του «δικαστηρί[ου] […] που έχ[ει] δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υπόθεσης», κατά το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003, παραπέμπει όχι μόνο στο γεγονός ότι πρόκειται για δικαστήριο κατάλληλο, βάσει της διεθνούς δικαιοδοσίας του, να αποφανθεί επί της ουσίας της υποθέσεως, αλλά επίσης στο γεγονός ότι το εν λόγω δικαστήριο έκρινε ότι έχει διεθνή δικαιοδοσία.

30. Όσον αφορά τον χρόνο στον οποίο το δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υποθέσεως δύναται να παραπέμψει την υπόθεση σε πιο κατάλληλο δικαστήριο, η Ρουμανική Κυβέρνηση σημειώνει ότι το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003 δεν θέτει χρονικά όρια.

3 Βλ. απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, σκέψη 45).

4 Βλ. αποφάσεις της 15ης Φεβρουαρίου 2017, W και V (C-499/15, EU:C:2017:118, σκέψη 52), και της 27ης Οκτωβρίου 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, σκέψη 46).

5 Βλ., συναφώς, απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, σκέψη 30).

31. Συναφώς, παρατηρεί ότι, κατά το άρθρο 12, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003, η κατά παρέκταση διεθνής δικαιοδοσία που προβλέπεται από το άρθρο 12, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού παύει, μεταξύ άλλων, όταν απόφαση σχετική με τη γονική μέριμνα καταστεί αμετάκλητη ή όταν η δίκη περατωθεί για άλλους λόγους. Στην υπόθεση της κύριας δίκης, το δικαστήριο που επελήφθη πρώτο θα μπορεί να παραπέμψει την υπόθεση σε πιο κατάλληλο δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 15 του κανονισμού 2201/2003, έως ότου παύσει η κατά παρέκταση διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο. Η Ρουμανική Κυβέρνηση θεωρεί ότι, κατά την παραπομπή της υποθέσεως, το δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία οφείλει να αναλύσει, κατά περίπτωση, αν, μεταξύ άλλων, πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 15 του κανονισμού αυτού [6].

32. Επομένως, σε κατάσταση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, στο δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία, ήτοι στο δικαστήριο που επελήφθη πρώτο, θα εναπόκειται να εξακριβώσει αν η παραπομπή σε δικαστήριο πιο κατάλληλο να εκδικάσει την υπόθεση πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003 και, ειδικότερα, αν το δικαστήριο στο οποίο σχεδιάζεται η παραπομπή της υποθέσεως είναι πιο κατάλληλο να εκδώσει, σε θέματα γονικής μέριμνας, απόφαση η οποία υπηρετεί καλύτερα το ύψιστο συμφέρον του τέκνου.

33. Η Ρουμανική Κυβέρνηση προτείνει να δοθεί στο πρώτο ερώτημα η απάντηση ότι οι διατάξεις του κανονισμού 2201/2003 εν γένει, και ειδικότερα το άρθρο 15, πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι, σε περιστάσεις όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη, επιτρέπουν σε δικαστήριο κράτους μέλους, έχον διεθνή δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υποθέσεως, κατά την έννοια του άρθρου 12, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, να παραπέμψει την υπόθεση σε δικαστήριο άλλου κράτους μέλους το οποίο θεωρεί πιο κατάλληλο, έως ότου η διεθνής δικαιοδοσία του παύσει δυνάμει του άρθρου 12, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003.

34. Επιπλέον, στο δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υποθέσεως θα εναπόκειται να αναλύσει και να διαπιστώσει, κατά περίπτωση, αν η παραπομπή υποθέσεως ευρισκόμενης στο στάδιο της εφέσεως πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 15 του κανονισμού 2201/2003 και, ειδικότερα, να εξετάσει αν το δικαστήριο στο οποίο σχεδιάζεται η παραπομπή της υποθέσεως είναι πιο κατάλληλο να αποφανθεί σχετικά με τη γονική μέριμνα και αν η παραπομπή της υποθέσεως υπηρετεί το ύψιστο συμφέρον του τέκνου.

35. Κατά την Επιτροπή, το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003 επιτρέπει την παραπομπή μόνο σε δικαστήριο «άλλου κράτους μέλους με το οποίο το παιδί έχει ιδιαίτερη σχέση». Το άρθρο 15, παράγραφος 3, του κανονισμού 2201/2003 περιέχει εξαντλητικό κατάλογο των κριτηρίων που καθορίζουν την έννοια «του κράτους μέλους με το οποίο το παιδί έχει στενό σύνδεσμο». Συναφώς, το κράτος μέλος της τωρινής συνήθους διαμονής του τέκνου δεν περιλαμβάνεται στον εν λόγω κατάλογο, ενώ η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων που βρίσκονται στο κράτος της συνήθους διαμονής του τέκνου συνιστά τον ακρογωνιαίο λίθο της διεθνούς δικαιοδοσίας σε θέματα γονικής μέριμνας.

36. Εντούτοις, η Επιτροπή θεωρεί ότι η εφαρμογή του άρθρου 15 του κανονισμού 2201/2003 δεν μπορεί να αποκλειστεί στην περίπτωση που αμφότερα τα δικαστήρια έχουν διεθνή δικαιοδοσία. Επομένως, θα αντιβαίνει στη ratio της διατάξεως αυτής να αποκλειστεί η εφαρμογή της επί του δικαστηρίου κράτους μέλους με το οποίο ο σύνδεσμος του τέκνου είναι ο πιο στενός.

37. Όσον αφορά τη σχέση μεταξύ των άρθρων 15 και 19 του κανονισμού 2201/2003, μολονότι το τελευταίο άρθρο επιβάλλει στο δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο να αναστείλει τη διαδικασία αν έχει διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο, η απαίτηση αυτή δεν πρέπει να αποκλείει τη δυνατότητα του δικαστηρίου που επελήφθη δεύτερο να διατυπώσει αίτημα σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 2, στοιχείο γ′, του κανονισμού 2201/2003.

6 Βλ., συναφώς, απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, σκέψεις 56 έως 59).

38. Όσον αφορά την περιεχόμενη στο άρθρο 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003 έκφραση «τ[ο] δικαστήρι[ο] κράτους μέλους που έχ[ει] δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υπόθεσης», η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η έκφραση αυτή ουδόλως σημαίνει ότι η δυνατότητα αυτή περιορίζεται στα πρωτοβάθμια δικαστήρια.

39. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η ratio του άρθρου 15 του κανονισμού 2201/2003 παρέχει στο δικαστήριο περιθώριο εκτιμήσεως το οποίο του επιτρέπει να εκδώσει, εν ανάγκη, απόφαση παραπομπής σε πιο κατάλληλο δικαστήριο, υπό την προϋπόθεση ότι η παραπομπή αυτή είναι προς το «ύψιστο συμφέρον του παιδιού».

2. Εκτίμηση

α) Εισαγωγή

40. Με πολύ σύντομη απόφαση προδικαστικής παραπομπής, περιέχουσα όχι πάνω από 21 σημεία, το Tribunalul Cluj (πολυμελές πρωτοδικείο του Cluj) ερωτά (με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα), κατ' ουσίαν, πώς πρέπει να ερμηνευθεί η έννοια του «δικαστηρί[ου] κράτους μέλους που έχ[ει] δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υπόθεσης», κατά το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003, καθώς και αν μπορεί να γίνει παραπομπή, δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003, σε δικαστήριο πιο κατάλληλο να εκδικάσει την υπόθεση της κύριας δίκης, όταν το παραπέμπον δικαστήριο είναι δευτεροβάθμιο δικαστήριο και το πιο κατάλληλο δικαστήριο είναι πρωτοβάθμιο δικαστήριο.

41. Ευθύς εξαρχής, πρέπει να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να εξετάσει το ζήτημα της ερμηνείας των διατάξεων του άρθρου 15 του κανονισμού 2201/2003, αλλά δεν έχει ακόμη αποφανθεί επί της ερμηνείας της έννοιας του «δικαστηρί[ου] κράτους μέλους που έχ[ει] δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υπόθεσης», κατά την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού.

42. Συγκεκριμένα, στην απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819), την οποία θα παραθέσω πολλές φορές στις παρούσες προτάσεις και η οποία αφορά κυρίως την ερμηνεία του άρθρου 15 του κανονισμού 2201/2003, το εθνικό δικαστήριο ζήτησε διευκρινίσεις ως προς το πεδίο και τις προϋποθέσεις εφαρμογής της διατάξεως αυτής, αλλά και ως προς την έννοια του «καταλληλότερου δικαστηρίου» και τα σχετικά κριτήρια για τον καθορισμό του δικαστηρίου αυτού, καθώς και ως προς την έννοια του «ύψιστου συμφέροντος του παιδιού»[7]. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η απαίτηση να υπηρετεί η παραπομπή το ύψιστο συμφέρον του τέκνου σημαίνει ότι το δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία πρέπει να βεβαιωθεί, λαμβάνοντας υπόψη τις συγκεκριμένες περιστάσεις της υποθέσεως, ιδίως ότι δεν συντρέχει κίνδυνος να έχει η σχεδιαζόμενη παραπομπή σε δικαστήριο άλλου κράτους μέλους επιζήμιες συνέπειες για την κατάσταση του τέκνου[8].

43. Όπως επισημαίνει η Επιτροπή, η υπό κρίση υπόθεση φαίνεται να χαρακτηρίζεται από κατάσταση στην οποία τα δύο δικαστήρια αντλούν, κατ' αρχήν, τη διεθνή δικαιοδοσία τους από τον κανονισμό 2201/2003.

7 Βλ., επίσης, προτάσεις μου στην εν λόγω υπόθεση (C-428/15, EU:C:2016:458). Βλ., επίσης, παρεμφερή υπόθεση επί της οποίας αποφάνθηκε πρόσφατα το Supreme Court of the United Kingdom (Ανώτατο Δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου): In the matter of N (Children) [2016] UKSC 15. Για ανάλυση, βλ., π.χ., Pirrung, J., *Forum (non) conveniens – Art. 15 EuEheVO vor zwei obersten Common law-Gerichten*, IPRax, 2017, 562, αριθ. 6, κατά τον οποίο τόσο το Δικαστήριο στην υπόθεση D. (C-428/15) όσο και το Supreme Court of the United Kingdom (Ανώτατο Δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου) «sind auf unterschiedlichen Wegen zu richtigen Ergebnissen gekommen und haben einem besseren Verständnis der *forum non conveniens* […]-Regel in europäischen Sorgerechtsverfahren beigetragen».

8 Βλ. απόφαση της 27ης Οκτωβρίου2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, σκέψη 61). Βλ., επίσης, απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2015, P (C-455/15 PPU, EU:C:2015:763), η οποία αφορά κατ' ουσίαν το άρθρο 23, στοιχείο α', του κανονισμού 2201/2003, σχετικά με τον λόγο μη αναγνωρίσεως αποφάσεως που αφορά τη γονική μέριμνα ο οποίος θεμελιώνεται στη δημόσια τάξη, και εξετάζει επίσης, παρεμπιπτόντως, την ερμηνεία του άρθρου 15 του κανονισμού 2201/2003.

44. Συναφώς, δεδομένου ότι ο τόπος της συνήθους διαμονής των τέκνων φαίνεται να βρίσκεται από το 2012 στο Ηνωμένο Βασίλειο, και τούτο χωρίς διακοπή καθ' όλη τη διάρκεια της παρούσας υποθέσεως, η διεθνής δικαιοδοσία των ρουμανικών δικαστηρίων (που επελήφθησαν πρώτα) σε θέματα γονικής μέριμνας δύναται να θεμελιωθεί μόνο στο άρθρο 12, παράγραφος 1 [9], σε συνδυασμό με το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο α', τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 2201/2003 («συνήθης διαμονή του εναγομένου»), και επομένως σε διεθνή δικαιοδοσία παρεπόμενη αυτής σε θέματα διαζυγίου. Η διάταξη αυτή συνιστά εξαίρεση από τον κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας ο οποίος προβλέπεται στο άρθρο 8 του κανονισμού 2201/2003 [10].

45. Έστω και αν η απόφαση διαζυγίου εκδόθηκε από το ρουμανικό δικαστήριο, η παρεπόμενη διεθνής δικαιοδοσία σε θέματα γονικής μέριμνας εξακολουθεί να διέπεται από το άρθρο 12, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 2201/2003, έως ότου η απόφαση στο θέμα αυτό καταστεί αμετάκλητη, κάτι το οποίο δεν έχει ακόμη συμβεί στην παρούσα υπόθεση.

46. Στο μέτρο που τα τρία τέκνα έχουν τη συνήθη διαμονή τους στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου διαμένουν με τη μητέρα τους από το 2012, τα δικαστήρια του Ηνωμένου Βασιλείου (τα οποία επελήφθησαν δεύτερα με ένδικο βοήθημα της ενάγουσας) αντλούν τη διεθνή δικαιοδοσία τους σε θέματα γονικής μέριμνας από το άρθρο 8 του κανονισμού 2201/2003 [11].

47. Επομένως, εκτιμώ ότι πρέπει να αποσαφηνιστεί αν το σχετικό με την παραπομπή σε πιο κατάλληλο δικαστήριο άρθρο 15 του κανονισμού 2201/2003 έχει εφαρμογή σε μια περίπτωση όπου τα δικαστήρια των δύο κρατών μελών έχουν διεθνή δικαιοδοσία βάσει του κανονισμού αυτού ή επιτρέπει την παραπομπή μόνο στα δικαστήρια κράτους τα οποία, άλλως, δεν θα είχαν διεθνή δικαιοδοσία βάσει του κανονισμού αυτού.

48. Στη δεύτερη περίπτωση, η απάντηση είναι απλή: το άρθρο 15 του κανονισμού 2201/2003 δεν θα έχει εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση. Συγκεκριμένα, τότε απλά θα τίθεται ένα ζήτημα εκκρεμοδικίας το οποίο θα πρέπει να επιλυθεί με εφαρμογή του άρθρου 19 του κανονισμού 2201/2003 [12].

1) Έχει εφαρμογή το άρθρο 15 του κανονισμού 2201/2003 όταν τα δικαστήρια δύο κρατών μελών έχουν διεθνή δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υποθέσεως βάσει του κανονισμού αυτού;

49. Το άρθρο 15 του κανονισμού 2201/2003 περιέχει καινοτόμο κανόνα βάσει του οποίου επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, σε δικαστήριο επιληφθέν μιας υποθέσεως και έχον διεθνή δικαιοδοσία επί της ουσίας της υποθέσεως αυτής να παραπέμψει την υπόθεση σε δικαστήριο άλλου κράτους μέλους, αν το δεύτερο δικαστήριο είναι πιο κατάλληλο να την εκδικάσει. Το δικαστήριο δύναται να παραπέμψει το σύνολο ή συγκεκριμένο μέρος της υποθέσεως [13].

9 Βλ. σημεία 2 και 10 της αποφάσεως περί προδικαστικής παραπομπής.

10 Βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Y. Bot στην υπόθεση W και V (C-499/15, EU:C:2016:920, σημείο 51).

11 «Όσον αφορά το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται τα άρθρα 8, παράγραφος 1, και 12, παράγραφος 3, του κανονισμού 2201/2003, η αιτιολογική σκέψη 12 του κανονισμού αυτού διευκρινίζει ότι κατά πρώτο λόγο δικαιοδοσία έχουν τα δικαστήρια του κράτους μέλους της συνήθους διαμονής του παιδιού. Σε απόλυτη αντιστοιχία με την αιτιολογική αυτή σκέψη, το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού προβλέπει ότι η γενική δικαιοδοσία στις υποθέσεις γονικής μέριμνας προσδιορίζεται σε συνάρτηση με τη διαμονή αυτή» (απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 2014, E., C-436/13, EU:C:2014:2246, σκέψη 41).

12 Στην περίπτωση που έχει εφαρμογή μόνο το άρθρο 19, δεδομένου ότι είναι σαφές ότι οι δύο διαδικασίες έχουν το ίδιο αντικείμενο, στο μέτρο που η διαφορά αφορά τη γονική μέριμνα, το δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου θα πρέπει να απεκδυθεί της διεθνούς δικαιοδοσίας του καθόσον επελήφθη δεύτερο. Βλ., συναφώς, υπόθεση Liberato (C-386/17), εκκρεμή επί του παρόντος, όπου ζητείται να διευκρινίσει το Δικαστήριο τις συνέπειες πρόδηλης παραβάσεως των κανόνων εκκρεμοδικίας που περιέχονται στο άρθρο 19 του κανονισμού 2201/2003 σχετικά με γονική μέριμνα. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν μια τέτοια παράβαση μπορεί να εμποδίσει την αναγνώριση αποφάσεως που εκδόθηκε κατά παράβαση των εν λόγω κανόνων ως αντιβαίνουσας στη δημόσια τάξη του κράτους μέλους από το οποίο ζητείται η αναγνώριση, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 24 του κανονισμού 2201/2003, ή σε κανόνες δικονομικής δημόσιας τάξεως του δικαίου της Ένωσης από τους οποίους δεν χωρεί παρέκκλιση.

13 Βλ. *Πρακτικό οδηγό για την εφαρμογή του κανονισμού Βρυξέλλες IIα*, τον οποίο δημοσίευσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015, διατίθεται στη διεύθυνση http://e-justice.europa.eu, σ. 34.

50. Πράγματι, «[σ]ε θέματα γονικής μέριμνας, μία από τις μεγάλες καινοτομίες που επέφερε ο κανονισμός [2201/2003] –κατά τα πρότυπα της [Συμβάσεως της 19ης Οκτωβρίου 1996 για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία ως προς τη γονική ευθύνη και τα μέτρα προστασίας των παιδιών (στο εξής: Σύμβαση της Χάγης του 1996)]– είναι η καθιέρωση ενός μηχανισμού διαλόγου μεταξύ ευρωπαϊκών δικαστηρίων, βασισμένου στην εκτίμηση της διεθνούς δικαιοδοσίας τους λαμβανομένων υπόψη σκέψεων σκοπιμότητας. Εμπνευσμένο από τη θεωρία του forum non conveniens, το άρθρο 15 του κανονισμού [2201/2003] [–μια αξιοσημείωτη διάταξη[14], η οποία όμως συχνά θεωρείται λίγο πολύπλοκη–] επιτρέπει την "παραπομπή" της υποθέσεως σε δικαστήριο που είναι σε καλύτερη θέση να την εκδικάσει (πρβλ. άρθρα 8 και 9 [της Συμβάσεως της Χάγης] του 1996 […], στα οποία ο μηχανισμός διαχωρίζεται στην παραπομπή [από το forum non conveniens] και στη διακράτηση της διεθνούς δικαιοδοσίας [από το forum conveniens] […])»[15].

51. Το άρθρο 8 της Συμβάσεως της Χάγης του 1996 επιτρέπει την υποβολή αιτήματος οσάκις η έχουσα διεθνή δικαιοδοσία αρχή εκτιμά ότι η αρχή άλλου συμβαλλόμενου κράτους «θα μπορούσε να εκτιμήσει καλύτερα» το υπέρτερο συμφέρον του τέκνου. Βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της Συμβάσεως της Χάγης του 1996, η ύπαρξη στενού δεσμού με το τέκνο συνιστά στοιχείο αξιολογήσεως του κριτηρίου της αρχής που «θα μπορούσε να εκτιμήσει καλύτερα» το συμφέρον του τέκνου, αλλά δεν δημιουργεί υποχρέωση.

52. Έστω και αν ο τρόπος λειτουργίας του μηχανισμού του κανονισμού 2201/2003 και αυτός του μηχανισμού της Συμβάσεως της Χάγης του 1996 δεν είναι πανομοιότυποι, εκτιμώ ότι δεν συντρέχει κανένας λόγος αρχής για να μην μπορεί να χρησιμοποιηθεί το άρθρο 15 του κανονισμού 2201/2003 στο πλαίσιο «συντρέχουσας» διεθνούς δικαιοδοσίας, ήτοι όταν δύο δικαστήρια (διαφορετικών κρατών μελών) έχουν διεθνή δικαιοδοσία βάσει του κανονισμού αυτού.

53. Συγκεκριμένα, φρονώ ότι κατά μείζονα λόγο μια τέτοια παραπομπή πρέπει να επιτρέπεται από το άρθρο 15 του κανονισμού 2201/2003, δεδομένου ότι το δικαστήριο στο οποίο σχεδιάζεται να παραπεμφθεί η υπόθεση πρέπει εξ ορισμού να έχει στενό σύνδεσμο με το τέκνο.

54. Πράγματι, το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003 επιτρέπει την παραπομπή συγκεκριμένης υποθέσεως σε δικαστήριο κράτους μέλους άλλου από εκείνο στο οποίο ανήκει το δικαστήριο που κανονικά έχει διεθνή δικαιοδοσία μόνον αν, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 13 του κανονισμού αυτού, αφενός, η παραπομπή αυτή πληροί ορισμένες αυστηρές και ειδικές προϋποθέσεις[16] και, αφετέρου, γίνεται μόνον κατ' εξαίρεση[17].

14 Λαμβανομένων υπόψη των διάφορων ευρωπαϊκών νομικών συστημάτων και προ πάντων των συστημάτων των κανονισμών Βρυξέλλες Ι και Βρυξέλλες Ια, τα οποία δεν παρέχουν (εν πάση περιπτώσει, επί του παρόντος) δυνατότητα τέτοιας δικαστικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών. Βλ. απόφαση της 1ης Μαρτίου 2005, Owusu (C-281/02, EU:C:2005:120, σκέψεις 38 και 41), όπου το Δικαστήριο έκρινε ότι «η εφαρμογή της θεωρίας του forum non conveniens, η οποία αφήνει ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως στο επιληφθέν δικαστήριο ως προς το ζήτημα αν αλλοδαπό δικαστήριο είναι καταλληλότερο να αποφανθεί επί της ουσίας της διαφοράς, είναι ικανή να θίξει την προβλεψιμότητα των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας τους οποίους θεσπίζει η Σύμβαση των Βρυξελλών, και ειδικότερα του κανόνα του άρθρου 2 της εν λόγω συμβάσεως, και, κατά συνέπεια, την αρχή της ασφαλείας δικαίου ως θεμέλιο της ως άνω συμβάσεως». Βλ., συναφώς, π.χ., Ni Shuilleabhain, M., *Cross-Border Divorce Law, Brussels II bis*, Oxford University Press, 2010, σ. 202 επ. (στη σελίδα 225, ο συγγραφέας προτείνει την εισαγωγή στη νέα νομοθεσία διατάξεως η οποία θα έχει ως πρότυπο εκείνη του άρθρου 15 του κανονισμού 2201/2003 και η οποία θα επιτρέπει, επίσης, υπό ορισμένες περιστάσεις, την παραπομπή υποθέσεων διαζυγίου).

15 Gallant, E., *Le forum non conveniens de l'article 15 du règlement Bruxelles II bis* (*affaire C-428/15, D*), Revue critique de droit international privé (RCDIP), 2017, σ. 464. Βλ., επίσης, σχετικά με το άρθρο 15: Ancel, B., και Muir Watt, H., *L'intérêt supérieur de l'enfant dans le concert des juridictions: le règlement Bruxelles II bis*, RCDIP, 2005, σ. 569· Gallant, E., *Règlement II bis*, Rép. Internat. Dalloz, 2007, ειδικά αριθ. 157· καθώς και Joubert, N., *Autorité parentale*, J.-Cl. int. fasc. 549-20, 172.

16 Για παράδειγμα: «in Spain, a decision from the Supreme Court which refused to transfer the jurisdiction to a Belgian court, whereas the whole family was now living in Belgium. The refus[al] was based on the fact that a significant period of time had elapsed since the beginning of the proceedings and that the best interests of the child required a quick resolution of his situation» (βλ. απόφαση του Tribunal supremo της 7ης Ιουλίου 2011, 496/2011, SP/SENT/639104), το χωρίο αυτό παρατίθεται από τους Pataut, E., και Gallant, E., σε Magnus, U., και Mankowski, P. (επιμ.), *ECPIL – European Commentaries on Private International Law, Brussels IIbis Regulation*, Otto Schmidt, 2017, σ. 175. Βλ., επίσης, απόφαση [2016] UKSC 15, η οποία προαναφέρθηκε στην υποσημείωση 7 των παρουσών προτάσεων.

17 Βλ. απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, σκέψη 47).

55. Όπως έκρινε το Δικαστήριο, κατ' αρχάς, στην απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, σκέψη 50), βάσει του άρθρου 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003, δικαστήριο κράτους μέλους μπορεί να παραπέμψει υπόθεση σχετική με γονική μέριμνα μόνο σε δικαστήριο άλλου κράτους μέλους με το οποίο το συγκεκριμένο τέκνο έχει «ιδιαίτερη σχέση».

56. Στη συνέχεια, κατά την απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, σκέψη 51), προκειμένου να γίνει δεκτό ότι υπάρχει τέτοια ιδιαίτερη σχέση σε δεδομένη υπόθεση, πρέπει να γίνει αναφορά στα στοιχεία που απαριθμούνται εξαντλητικώς στο άρθρο 15, παράγραφος 3, στοιχεία α' έως ε', του κανονισμού 2201/2003. Επομένως, αποκλείονται εκ προοιμίου από τον μηχανισμό παραπομπής οι υποθέσεις στις οποίες λείπουν τα στοιχεία αυτά.

57. Πάντως, κατά τη σκέψη 53 της ίδιας αποφάσεως, τα δύο πρώτα απαριθμούμενα στοιχεία αφορούν τις περιπτώσεις στις οποίες το συγκεκριμένο τέκνο απέκτησε στο άλλο αυτό κράτος μέλος διαμονή είτε πριν επιληφθεί είτε αφότου επελήφθη το δικαστήριο που κανονικά έχει διεθνή δικαιοδοσία και, κατά τη σκέψη της 52, τα στοιχεία αυτά πιστοποιούν την εγγύτητα μεταξύ του συγκεκριμένου τέκνου και ενός κράτους μέλους άλλου από εκείνο στο οποίο ανήκει το δικαστήριο που, βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003, έχει διεθνή δικαιοδοσία όσον αφορά τη συγκεκριμένη υπόθεση.

58. Επομένως, είναι σαφές ότι το κράτος μέλος της τωρινής συνήθους διαμονής του τέκνου δεν περιλαμβάνεται στα κράτη που απαριθμούνται στη διάταξη αυτή, ενώ η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων που βρίσκονται στο κράτος της συνήθους διαμονής του τέκνου συνιστά τον ακρογωνιαίο λίθο της διεθνούς δικαιοδοσίας σε θέματα γονικής μέριμνας. Το γεγονός αυτό φαίνεται να δείχνει ότι το άρθρο 15 του κανονισμού 2201/2003 αφορά αποκλειστικά την παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας διά παραπομπής στα δικαστήρια κράτους μέλους τα οποία, βάσει του κανονισμού 2201/2003, δεν είχαν ακόμη διεθνή δικαιοδοσία όσον αφορά τη συγκεκριμένη υπόθεση.

59. Εκτιμώ, εντούτοις, ότι αυτό ουδόλως εμποδίζει την εφαρμογή του άρθρου 15 του κανονισμού αυτού στην περίπτωση που τα δύο δικαστήρια έχουν διεθνή δικαιοδοσία, και κατά μείζονα λόγο αν συμφωνούν ότι το ένα εξ αυτών είναι πιο κατάλληλο από το άλλο να εκδικάσει την υπόθεση.

60. Συγκεκριμένα, έχω την άποψη (όπως η Επιτροπή) ότι είναι αυτονόητο ότι η «τωρινή συνήθης διαμονή» σε κράτος μέλος, η οποία συνιστά τον ακρογωνιαίο λίθο της διεθνούς δικαιοδοσίας σε θέματα γονικής μέριμνας, προϋποθέτει κατ' ανάγκη στενότερο δεσμό από εκείνον της προηγούμενης διαμονής (όπως αναγνωρίζει το ίδιο το ρουμανικό δικαστήριο). Το άρθρο 15 του κανονισμού 2201/2003 –το οποίο θα πρέπει να επιτρέπει κάποια ευελιξία σε εξαιρετικές περιπτώσεις με σκοπό την καλύτερη προστασία του ύψιστου συμφέροντος του τέκνου– συνηγορεί υπέρ ερμηνείας των όρων «στενός σύνδεσμος με κράτος μέλος» περιλαμβάνουσας την τωρινή (εν προκειμένω, από το 2012) συνήθη διαμονή του τέκνου σε κράτος μέλος, πράγμα που συνεπάγεται την εφαρμογή της διατάξεως αυτής στις περιπτώσεις στις οποίες το πιο κατάλληλο δικαστήριο έχει ήδη διεθνή δικαιοδοσία βάσει του κανονισμού 2201/2003.

61. Την άποψη αυτή υποστηρίζει επίσης η θεωρία.

62. Πρώτον, «[Article 15 is about] a court having jurisdiction as to the substance of the matter pursuant to Articles 8-14 of the Regulation [transferring jurisdiction to a Member State] not necessarily also having jurisdiction pursuant to Article 8 et seq. of the Regulation» [18].

18 Staudinger-Pirrung, BGB, Vorbem C-H zu Art. 19 EGBGB, Internationales Kindschaftsrecht, 2009, Art 15 Regulation No 2201/2003, para. C 89.

63. Δεύτερον, «[a]nother and far more important principle laid down in Article 15(1) is that this transfer can be for the benefit of *any* Member State's court. The provision states that this transfer should concern a court "with which the child has a particular connection", and the exact nature of these connections is listed in paragraph (3). However, Article 15(1) does not require that the designated court would otherwise have jurisdiction over the subject matter. Therefore, the transfer mechanism is […] [one] allowing a competent court to transfer a case to *any* Member State court, provided that the particular connection is identified. This analysis implies that Article 15 is not only a court cooperation provision, but contains also a jurisdictional rule. The effect of this rule is to give jurisdiction to *any* Member State court, providing there is a particular connection between the court and the child» [19], πράγμα που φαίνεται να συμβαίνει εν προκειμένω.

64. Επομένως, «Article 15(1) can therefore be analysed in connection with Article 12(3) of the Regulation, which also provides for a very open jurisdictional rule. The difference lies [in] the fact that Article 12(3) relies on party autonomy, whereas Article 15(1) relies on judicial cooperation. The bases of jurisdiction are therefore very different, but the main effect of both provisions is very similar: giving jurisdiction to a court that is not designated by any of the connecting factors of the Regulation» [20].

65. Από όλα τα προεκτεθέντα συνάγεται ότι το άρθρο 15 του κανονισμού 2201/2003 έχει εφαρμογή εν προκειμένω.

2) Η έννοια του «δικαστηρίου κράτους μέλους που έχει δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υπόθεσης»

66. Επισημαίνεται ότι η έννοια αυτή δεν ορίζεται αυτή καθ' εαυτήν από τον κανονισμό 2201/2003.

67. Υπό τις συνθήκες αυτές, η έννοια αυτή πρέπει να ερμηνευθεί λαμβανομένων υπόψη του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 15 και των σκοπών που επιδιώκει ο κανονισμός 2201/2003 [21].

68. Έτσι, εκτιμώ (όπως η Ρουμανική Κυβέρνηση) ότι η έννοια του «δικαστηρί[ου] […] που έχ[ει] δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υπόθεσης» πρέπει να ερμηνευθεί σε σχέση με την έννοια του «δικαστηρίου». Κατά το άρθρο 2, σημείο 1, του κανονισμού 2201/2003, ως «δικαστήριο» νοούνται όλες οι αρχές των κρατών μελών οι οποίες έχουν διεθνή δικαιοδοσία για τα ζητήματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 2201/2003 βάσει του άρθρου του 1 [22].

69. Κατά την απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, σκέψη 61), το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, για να μπορέσει να εκτιμηθεί αν δικαστήριο άλλου κράτους μέλους, με το οποίο το τέκνο έχει ιδιαίτερη σχέση, είναι σε καλύτερη θέση να κρίνει την υπόθεση, το έχον διεθνή δικαιοδοσία δικαστήριο κράτους μέλους οφείλει να βεβαιωθεί ότι η παραπομπή της υποθέσεως στο δικαστήριο αυτό δύναται να έχει πραγματική και συγκεκριμένη προστιθέμενη αξία για την εξέταση της υποθέσεως, λαμβανομένων υπόψη ιδίως των εφαρμοστέων δικονομικών κανόνων στο εν λόγω άλλο κράτος μέλος, και ότι, πριν μπορέσει να εκτιμήσει ότι η παραπομπή της υποθέσεως υπηρετεί το ύψιστο συμφέρον του τέκνου, οφείλει να βεβαιωθεί ειδικά ότι δεν συντρέχει κίνδυνος να έχει η παραπομπή επιζήμιες συνέπειες για την κατάσταση του τέκνου.

70. Αρκεί η διαπίστωση ότι κανένα στοιχείο στους χρησιμοποιούμενους όρους («δικαστήρι[ο] κράτους μέλους που έχ[ει] δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υπόθεσης») δεν δείχνει ότι η δυνατότητα παραχωρήσεως διεθνούς δικαιοδοσίας κατά το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003 προβλέπεται μόνο για τα πρωτοβάθμια δικαστήρια.

19 Η υπογράμμιση δική μου. Βλ. Pataut, E., και Gallant, E., όπ.π., σ. 176.

20 Βλ. Pataut, E., και Gallant, E., όπ.π., σ. 176.

21 Βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, σκέψη 41).

22 Κατά το άρθρο 1, ο κανονισμός έχει εφαρμογή, μεταξύ άλλων, σε υποθέσεις που αφορούν διαζύγιο και γονική μέριμνα.

71. Δεδομένου ότι το δικαστήριο που επιλαμβάνεται πρώτο διαθέτει σημαντικό περιθώριο εκτιμήσεως το οποίο του επιτρέπει να εκδώσει απόφαση παραπομπής ή όχι (πράγμα που, εξάλλου, είναι λογικό, καθόσον συνάδει με τη θεωρία του forum non conveniens, η οποία αποτελεί το υπόβαθρο της προβλεπόμενης στο άρθρο 15 του κανονισμού 2201/2003 διαδικασίας παραπομπής), είμαι της γνώμης (όπως η Επιτροπή) ότι δεν συντρέχει κανένας λόγος να διαθέτει το εν λόγω περιθώριο εκτιμήσεως μόνον ένα πρωτοβάθμιο δικαστήριο. Και τούτο, κατά μείζονα λόγο αν το ενδεχόμενο παραπομπής κάλλιστα μπορεί να τεθεί μόνο κατά την εξέταση της υποθέσεως από ανώτερο δικαστήριο.

72. Συγκεκριμένα, εν προκειμένω, η διαδικασία ενώπιον των ρουμανικών δικαστηρίων βρισκόταν σε εξέλιξη ενώπιον δευτεροβάθμιου δικαστηρίου όταν παρελήφθη το αίτημα παραπομπής από το δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου, στο οποίο η μητέρα προσέφυγε περίπου δύο έτη μετά την προσφυγή της στο ρουμανικό δικαστήριο. Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, τα τέκνα κατοικούσαν στο Ηνωμένο Βασίλειο. Αν η διαδικασία συνεχιστεί στη Ρουμανία, τα τέκνα θα πρέπει να ακουστούν εκεί και μπορεί να αποδειχθεί αναγκαία η γνώμη Βρετανού ειδικού για να εκτιμηθεί ορθώς η απόφαση που θα πρέπει να ληφθεί σχετικά με τη γονική μέριμνα (επιμέλεια και δικαίωμα επικοινωνίας). Αυτό μπορεί να αυξήσει το κόστος και τη διάρκεια της διαδικασίας, ενώ είναι πάντοτε προς το συμφέρον του τέκνου να λαμβάνονται το ταχύτερο δυνατόν οι αποφάσεις στα θέματα αυτά.

73. Επομένως, η έκφραση «[το] δικαστήρι[ο] κράτους μέλους που έχ[ει] δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υπόθεσης», η οποία περιλαμβάνεται στο άρθρο 15 του κανονισμού 2201/2003, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι παραπέμπει επίσης στα δευτεροβάθμια δικαστήρια τα οποία, είτε κατόπιν αιτήματος είτε με δική τους πρωτοβουλία, δύνανται να παραπέμψουν την υπόθεση σε πιο κατάλληλο δικαστήριο άλλου κράτους μέλους, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 15 του κανονισμού 2201/2003.

Β. Επί του δευτέρου ερωτήματος

1. Συνοπτική έκθεση των παρατηρήσεων των μετεχόντων στη διαδικασία

74. Η Ρουμανική Κυβέρνηση σημειώνει ότι ο κανονισμός 2201/2003 βασίζεται στις αρχές της συνεργασίας και αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των δικαστηρίων, οι οποίες συνεπάγονται την αμοιβαία αναγνώριση και την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων που εκδίδονται στα κράτη μέλη [23]. Κατά το Δικαστήριο, είναι σύμφυτο με την αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης ότι το δικαστήριο κράτους μέλους που επιλαμβάνεται αγωγής στον τομέα της γονικής μέριμνας εξακριβώνει τη διεθνή δικαιοδοσία του με γνώμονα τα άρθρα 8 έως 14 του κανονισμού 2201/2003 [24]. Όπως διευκρινίζεται στο άρθρο 24 του κανονισμού 2201/2003, τα δικαστήρια των άλλων κρατών μελών δεν μπορούν να ελέγξουν την κρίση την οποία το δικαστήριο που επελήφθη πρώτο εξέφερε όσον αφορά τη διεθνή δικαιοδοσία του [25].

75. Επιπλέον, ο σκοπός των νομικών διατάξεων περί απεκδύσεως της διεθνούς δικαιοδοσίας είναι να αποφεύγονται η διεξαγωγή παράλληλων διαδικασιών ενώπιον δικαστηρίων διαφορετικών κρατών μελών και η έκδοση αντιφατικών δικαστικών αποφάσεων.

76. Η Ρουμανική Κυβέρνηση προτείνει να δοθεί στο δεύτερο ερώτημα η απάντηση ότι οι διατάξεις του κανονισμού 2201/2003 εν γένει, και ιδίως το άρθρο του 15, πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι, σε περιστάσεις όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη, όταν, βάσει του άρθρου 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003, το δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία αποφασίζει να παραπέμψει την

23 Βλ. απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2017, W και V (C-499/15, EU:C:2017:118, σκέψη 50).

24 Βλ. απόφαση της 15ης Ιουλίου 2010, Purrucker (C-256/09, EU:C:2010:437, σκέψη 73).

25 Βλ., απόφαση της 15ης Ιουλίου 2010, Purrucker (C-256/09, EU:C:2010:437, σκέψη 74).

υπόθεση σε πιο κατάλληλο δικαστήριο και το τελευταίο δικαστήριο δέχεται, δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 5, πρώτη περίοδος, του κανονισμού αυτού, να αναλάβει την εν λόγω υπόθεση, βάσει του άρθρου 15, παράγραφος 5, δεύτερη περίοδος, του ίδιου κανονισμού, το δικαστήριο που επελήφθη πρώτο απεκδύεται της διεθνούς δικαιοδοσίας του.

77. Η Επιτροπή υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι, σε περίπτωση παραπομπής σε δικαστήριο άλλου κράτους μέλους, η πρωτόδικη απόφαση θα παράγει τα αποτελέσματα που αναγνωρίζει σε αυτήν το εθνικό δίκαιο όσο δεν τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί με ισχύ για το μέλλον από νέα απόφαση οποιουδήποτε άλλου δικαστηρίου το οποίο ασκεί τη διεθνή δικαιοδοσία βάσει του κανονισμού 2201/2003.

2. Εκτίμηση

78. Με το δεύτερο προδικαστικό του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, τη μεταχείριση που πρέπει να επιφυλαχθεί στην απόφαση που εκδόθηκε σε πρώτο βαθμό από τα ρουμανικά δικαστήρια, όταν η υπόθεση παραπεμφθεί σε δικαστήριο που είναι σε καλύτερη θέση να εκδικάσει την υπόθεση της κύριας δίκης.

79. Κατά το άρθρο 448, παράγραφος 1, σημείο 1, του ρουμανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας, οι πρωτόδικες αποφάσεις σε υποθέσεις γονικής μέριμνας είναι εκτελεστές και, όσο μια τέτοια απόφαση δεν έχει εξαφανιστεί, ο εναγόμενος δύναται να απαιτήσει την εκτέλεσή της.

80. Όπως επισημαίνει η Επιτροπή, όσον αφορά την τύχη της αποφάσεως που εξέδωσαν τα ρουμανικά πρωτοβάθμια δικαστήρια πριν από την ενδεχόμενη παραπομπή εκ μέρους του δευτεροβαθμίου δικαστηρίου, και, εν προκειμένω, του αιτούντος δικαστηρίου, μολονότι η αιτιολογική σκέψη 13 του κανονισμού 2201/2003 κάνει λόγο για παραπομπή της «υποθέσεως», στο γράμμα του άρθρου 15, παράγραφοι 1 και 5, του κανονισμού 2201/2003 γίνεται λόγος μόνο για παραπομπή ή για άσκηση της «δικαιοδοσίας» του δικαστηρίου.

81. Κατά το άρθρο 15, παράγραφος 5, του κανονισμού 2201/2003, το δικαστήριο που επελήφθη πρώτο είτε απεκδύεται της διεθνούς δικαιοδοσίας του, αν το δικαστήριο του άλλου κράτους μέλους κήρυξε ότι έχει διεθνή δικαιοδοσία, και περατώνει κατ' αυτόν τον τρόπο την εκκρεμή ενώπιόν του δίκη, είτε, στην αντίθετη περίπτωση, συνεχίζει να ασκεί τη διεθνή δικαιοδοσία του.

82. Με άλλα λόγια, όσο βρίσκεται σε εξέλιξη το αίτημα παραπομπής, το δικαστήριο που επελήφθη της υποθέσεως σε πρώτο βαθμό συνεχίζει να επιλαμβάνεται της υποθέσεως. Επομένως, στην περίπτωση που αντιληφθεί την ύπαρξη επικείμενου κινδύνου για το τέκνο κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, στο εν λόγω δικαστήριο εναπόκειται να ασκήσει τη διεθνή δικαιοδοσία του, βάσει του κανονισμού 2201/2003, προκειμένου να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για την προστασία του τέκνου. Τα μέτρα αυτά αναγνωρίζονται νομικώς, βάσει του κανονισμού 2201/2003 (άρθρο 21, το οποίο επιγράφεται «Αναγνώριση αποφάσεων») και παραμένουν σε ισχύ έως ότου το δικαστήριο του άλλου κράτους μέλους που δέχθηκε να ασκήσει τη διεθνή δικαιοδοσία του αποφασίσει να τα άρει ή να τα τροποποιήσει.

83. Ομοίως, η τύχη της πρωτόδικης αποφάσεως πρέπει να ρυθμιστεί σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους που παρέπεμψε την υπόθεση.

84. Εκτιμώ (όπως η Επιτροπή) ότι, άπαξ το παραπέμπον δικαστήριο απεκδύθηκε της διεθνούς δικαιοδοσίας του και κινηθήκαν νέες διαδικασίες, το δικαστήριο του κράτους μέλους στο οποίο παραπέμφθηκε η υπόθεση θα μπορεί να ασκήσει τη διεθνή δικαιοδοσία.

85. Επισημαίνεται ότι τα άρθρα 21 επ. του κανονισμού 2201/2003 αφορούν την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων και ότι το άρθρο του 23, στοιχείο ε', ορίζει ειδικά ότι απόφαση που αφορά τη γονική μέριμνα δεν αναγνωρίζεται αν είναι ασυμβίβαστη με μεταγενέστερη απόφαση σχετική με τη γονική μέριμνα που έχει εκδοθεί στο κράτος μέλος αναγνωρίσεως.

86. Επομένως, η απόφαση που εξέδωσε σε πρώτο βαθμό το ρουμανικό δικαστήριο θα παράγει τα αποτελέσματα που αναγνωρίζει σε αυτήν το εθνικό δίκαιο, όσο δεν τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί με ισχύ για το μέλλον από νέα απόφαση οποιουδήποτε άλλου δικαστηρίου το οποίο ασκεί τη διεθνή δικαιοδοσία βάσει του κανονισμού 2201/2003.

V. Πρόταση

87. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα του Tribunalul Cluj (πολυμελούς πρωτοδικείου του Cluj, Ρουμανία) ως εξής:

1) Η έκφραση «[το] δικαστήρι[ο] κράτους μέλους που έχ[ει] δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υπόθεσης», η οποία περιλαμβάνεται στο άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000, παραπέμπει επίσης στα δευτεροβάθμια δικαστήρια τα οποία, είτε κατόπιν αιτήματος είτε με δική τους πρωτοβουλία, δύνανται να παραπέμψουν την υπόθεση σε πιο κατάλληλο δικαστήριο άλλου κράτους μέλους, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 15 του κανονισμού 2201/2003.

2) Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο που παρέπεμψε την υπόθεση σε δικαστήριο άλλου κράτους μέλους απεκδύεται της διεθνούς δικαιοδοσίας του σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 5, του κανονισμού 2201/2003, με αποτέλεσμα να περατώνεται η εκκρεμής ενώπιόν του δίκη σύμφωνα με το δικονομικό δίκαιο της ημεδαπής. Η πρωτόδικη απόφαση στην επίμαχη διαδικασία θα παράγει τα αποτελέσματα που αναγνωρίζει σε αυτήν το ίδιο εθνικό δίκαιο, όσο δεν τροποποιηθεί ή αντικατασταθεί με ισχύ για το μέλλον από νέα απόφαση οποιουδήποτε άλλου δικαστηρίου το οποίο ασκεί τη διεθνή δικαιοδοσία βάσει του κανονισμού 2201/2003.